

Tor-Arne Solbakken
1.mai 2016
Elverum og Hamar

Kjære alle sammen

Jeg vil starte min 1. maitale med å minnes våre kamerater som mistet livet på vei fra jobb på fredag. Våre tanker går til pårørende, kollegaer, selskap of forbund som har mistet noen av sine kjære. Det er mange som har en tung dag i dag.

Det er nå 127 år siden arbeiderkongressen i Paris i 1889, der fagorganiserte fra USA fremmet forslag om en arbeidernes dag. Grunnen til at det ble akkurat denne datoen, var at politiet hadde drept fire demonstranter under en generalstreik i Chicago. De kjempet for åtte timers arbeidsdag. Streiken hadde begynt 1. mai.

Hvert år siden har vi mobilisert på denne dagen.
Kjent styrken i felleskapet og verdien av å stå sammen.
Gratulerer med dagen.

I år er slagordet "Arbeid til alle".

Et viktig mål for oss som bevegelse.

Et viktig mål for oss som samfunn.

Og sist men ikke minst, et uendelig viktig mål for hver enkelt arbeidsledig person.

Høyre presenterte sine løsninger på partiets landsmøte.

Erna Solberg steg opp på talerstolen og proklamerte følgende:

"Kjære landsmøte, Ikke la noen fortelle dere noe annet. Den samlede økonomiske politikken virker nå kraftig for å bekjempe ledigheten".

Hun fikk stor applaus.

Tenk dere. Det sa hun, vel vitende om at 2500 mennesker mistet jobben den samme uka.

Det er 135.000 arbeidsledige i Norge i dag. Det høyeste antallet på 23 år. Hedmark ligger riktig nok bedre an enn både i 1993 og finanskriseåret 2009. Men samtidig er sysselsettingen her blant den laveste i landet. Det må dere gjøre noe med, Per-Gunnar!

Hver dag, siden Erna og Siv dannet regjering, har 50 lønnsinntakere måttet gå hjem og fortelle at de er oppsagt.

Høyre/Frp overtok et land hvor den rødgrønne regjeringa på åtte år hadde skapt 360.000 nye arbeidsplasser – mer enn to av tre i privat sektor.

Vi hadde Europas laveste arbeidsledighet, en god vekst, høy produktivitet, en fornuftig oljepengebruk og bunnsolide statsfinanser.

Dagens regjering har økt oljepengebruken like mye på tre år som på de foregående ti årene til sammen.

De pumper mer og mer oljeavhengighet inn i landet, uten at det blir skapt nye arbeidsplasser.

Og nå går ledigheten nedover i Europa. Norge er ett av få land der ledigheten øker – og den øker mye.

Men uansett hvor galt det går, er svarene fra regjeringa de samme. Skattekutt. "Vekstfremmende skattelette" som de kaller det!

"Omstillingen blir større enn det vi hadde trodd", sier de. Det de egentlig sier, er at "Arbeidsledigheten er større enn vi kan håndtere".

Når LO kommer med kritikk får vi høre at "iltakene må få tid til å virke"! At omstilling tar tid. Lang tid.

Kjære venner

Å gå fra jobb til ledighet er altså ikke omstilling! Det kalles arbeidsledighet – fagbevegelsens verste fiende.

Vi finner oss ikke i en slik strategi.

Det nytter heller ikke å sitte og vente. Det er to år siden de første "vekstfremmende skattekutta". Derfor spør jeg" Når mener regjeringa det vil gi vekst? Veksten nå er jo lavere enn på lang tid!

Og hvem er det som må betale for det? Norske arbeidstakere og norske kommuner. Vi ser at kommune etter kommune må kutte i ansatte og tjenester som følge av svakere økonomi.

Heller ikke blant Høyreordførere skaper dette begeistring.

Er det ikke på tide at regjeringa i alle fall kan vise til EN eneste arbeidsplass som er skapt som et resultat av titalls milliarder i skattekutt? Svaret er alltid det samme.... omstillingen må få virke".

Gi oss TID. Det er "hakk i regjeringsplata..,"

Men dere. Vi har ikke tid til å vente. Det er tid for handling.

UNGE LEDIGE!

Tidligere var ungdomsledighet noe vi snakka om, som skjedde "der ute" situasjonen i Europa kalt vi det. Av og til på andre sida av grensa her.

Nå skjer det hos oss. 70.000 unge utenfor jobb og utdanning?

Ledigheten øker raskere blant ungdom, enn noen andre grupper. Og stadig flere unge kommer inn i ufrivillig deltid.

En høy andel av de unge som henvender seg til NAV har ikke fullført videregående opplæring. Og det mine venner, er en av de største sosiale skillelinjene i samfunnet i dag. Mellom de som har gjennomført videregående skole, og de som ikke har det.

De uten vgs er overrepresentert på alle negative statistikker SSB kan produsere:

- De er overrepresentert blant de arbeidsledige
- De er overrepresentert blant de uføre
- De er overrepresentert blant sosialhjelpsmottakere
- De er overrepresentert blant innsatte i fengslene

Etter min mening er det ikke mulig å investere så mye på å få en ungdom over fra en passiv tilværelse og inn i arbeidslivet at det ikke lønner seg. Det er rett og slett ikke mulig. I tillegg til den økonomiske gevinsten kommer selvsagt også livskvaliteten for de det gjelder.

Nå vil mange si, og med rette, at de har klart seg godt i livet uten vgs. Men det arbeidslivet vi har, og ikke minst vil få, krever stadig mer kompetanse. Antallet jobber uten krav til formalkompetanse minker dramatisk.

Fokus nå må være å bygge kompetanse, og ikke tillate noen å velge å falle utenfor.

Norge, og norsk industri kan, og skal aldri, konkurrere om å være billigst. Derfor må vi konkurrere om å være best. Derfor er kompetanse viktig. Vi

trenger flere ansatte både med fagbrev og høyere utdanning fra universiteter og høyskoler.

Utdanning er ikke lenger en engangsøvelse tidlig i livet. Livslang læring må settes skikkelig på dagsorden, både av fagbevegelsen arbeidsgiveren og myndighetene. Vi trenger en nasjonal kompetansestrategi.

LO og Virke overleverte et slikt dokument til daværende statsråd Kristin Halvorsen. Den kan med fordel tas fram igjen. Det er også mye god LO-politikk i Stortingsmeldinga fra Torbjørn Røe Isaksen – men foreløpig har han ikke en krone til å iverksette noe som helst.

Vårt samfunn er avhengig av at alle bidrar med arbeid, at man kjenner seg verdsatt. Langtidsledige får det svært vanskelig med å komme tilbake i jobb. Også når vinden snur. Derfor må også ledighetsperioder brukes til kompetanseheving og utdanning. Ordinær utdanning må i mye større grad kunne brukes som arbeidsmarkedstiltak.

Og hvor blir alle jobbene for de unge av?

De som skulle dukke opp som troll av eske med den utvidede anledningen til midlertidige ansettelser.

I følge Vibeke H. Madsen og Kristin S. Lunds argumentasjon for mer midlertidighet skulle arbeidsmarkedet suge opp ungdommen, omtrent som en støvsuger suger opp hybelkaniner!

Ja, det har blitt flere midlertidig ansatte – og som vi sa – færre faste!

Men ikke flere jobber!

Personer med nedsatt arbeidsevne får heller ikke prøve seg i arbeidslivet.

Industri legges ned. Eller flyttes ut.

En liten historie. Fra virkeligheten - dessverre.

Den handler om Stein Erik Hagen, Orklas desidert største eier og en av Høyre og FrPs rike onkler.

I en situasjon der landet har høy og økende arbeidsledighet, legger Orkla opp til storstilt utflytting av lønnsomme norske industriarbeidsplasser. Det er en provokasjon mot norske arbeidstakere – ikke bare lokalt og blant Orklas egne ansatte, men over hele landet.

De ansatte har tatt initiativ til flere lønnsom omstillinger, men eierne går likevel inn for nedleggelse og utflytting.

I tillegg til alt annet skyver Orkla alle sosiale kostnader over på det samfunnet som har vært grunnlaget for selskapets avkastning.

Stein Erik Hagen har blitt raust tilgodesett av Regjeringas skattelettelse. Skattelettelse som i følge Erna og Siv skulle gi arbeidsplasser i Norge.

Men skattelette og solide overskudd er ikke nok for Hagen. Profitten skal maksimeres, og da har ikke trofaste, solide og omstillingsdyktige medarbeidere noen verdi.

Mye vil ha mer – og fanden vil ha fler.

Hvor er samfunnsansvaret? Hvor er den norske modellen? Hvor er den industrielle tenkningen? Hvor er det industrielle eierskapet?

Det er totalt fraværende. Hagen flagger ut hundrevis av arbeidsplasser fra Orkla til Sverige, Tsjekkia og Litauen.

Ikke fordi de ikke har vært lønnsomme. Men fordi de ikke er lønnsomme nok.

LO har overlevert regjeringa liste på liste med konkrete tiltak for å bekjempe ledigheten.

Rett og slett gode råd om hvordan man kan bruke pengene på de rette tiltakene.

Et godt eksempel er offentlige investeringer og vedlikehold.

Modeller som finansdepartementet bruker, viser at regjeringen kunne skapt minst 20 000 arbeidsplasser.

Hvis de hadde bruk penger på aktivitet, heller enn skattekutt til de rikeste.

Vi snakker om vedlikehold av skoler, vei og bane – og omfattende jobbskaping for privat sektor.

Det er jo dette som er kjernen i vår modell.

Å holde hjulene i gang og folk i arbeid.

Det er dessverre ikke en visjon dagens regjering deler med oss.

Matematikken er enkel.

Regjeringa har ikke penger både til skattekutt og til effektive tiltak. Og de prioriterer skatteletter til regjeringens rike onkler.

Vi krever tiltak og effektivitet.

1.mai er også en internasjonal solidaritetsdag, og det er mange som trenger vår solidaritet og støtte. Det skjer undertrykkelser i verden vi knapt hører om.

Koloniveldet i Afrika er avskaffet – tror de fleste. Men slik er det dessverre ikke. Lengst vest i Afrika er det et land som ikke har fått sin frihet – nemlig Vest-Sahara, og kolonimakten er Marokko.

Til tross for et utall FN-resolusjoner fortsetter Marokko sin grove voldspregede undertrykking av befolkningen i Vest-Sahara. Mange av saharawiene bor i flyktningleirer ute i ørkenen i Algerie – hvorfra frigjøringsbevegelsen Polesario i 40 år har kjempet en ikkevoldskamp for å få gjennomført den folkeavstemmingen som FN har vedtatt flere ganger. Jeg har selv besøkt leirene og sett hvordan disse menneskene, gjennom 40 år har bygget sitt eget samfunn, mens de venter på at verden skal bidra til å avskaffe Afrikas siste koloni!

Ulike norske regjeringer har støttet FNs krav, men LO krever et mer aktivt og pågående engasjement fra utenriksministeren. Frankrike kan ikke lenger få holde handa over Marokkos grusomheter. 40 år i ørkenen er nok. Det var det for Moses, og det er det for saharawiene.

Noen veldig få av de 60 millioner mennesker som er på flukt i verden ender opp i Norge, etter en lang, hard og farlig vei til og gjennom Europa. Ikke alle de som kommer hit har krav på opphold, men alle har krav på respekt. Og mange skal bli, og bli en del av det norske samfunnet. Her skal vi i fagbevegelsen lede an. Vise at veien til god integrering går gjennom inkludering og arbeidsliv.

Det er noen som hevder at veien til inkludering er å innføre en egen flyktninglønn. Til dem har jeg en ting å si: Dere setter hele vårt velferdssamfunn i spill. Det er en veldig dårlig ide. Når man lager A-B og C lag i arbeidslivet er man i ferd med å akseptere en flora av unyttige og underbetalte jobber. Det er mange land som har "working poor".

Folk som jobber minst 100 prosent, men likevel ikke har en lønn å leve av. Der det kryr av hushjelper, heisførere og hundeluffere. Man setter også utsatte grupper opp mot hverandre.

Slik vil vi ikke ha det i Norge. Vi vil ikke ha forskjellsbehandling og kamp mellom utsatte grupper.

Lønn og produktivitet, innovasjon og omstillingsevne henger sammen med et anstendig lønnsnivå. Uansett spørsmål: Lavlønn er aldri svaret.

Alle trenger ei lønn å leve av.

Det gjør de ansatte på norske hoteller og restauranter også. Derfor er store deler av Fellesforbundets medlemmer i dette området i streik, selv om bedriftene i Hedmark ikke er tatt ut enda.

Lønna i denne bransjen er i gjennomsnitt 77% av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Når vi vet at også her er det flere som tjener bra, så betyr det at mang ligger langt under 70% av industrisnittet.

Det er hårreisende og direkte skammelig at NHO sender denne gruppa ut i konflikt i stedet for å kunne gi et anstendig lønnstillegg.

NHO nekter også de tillitsvalgte å komme til borde ved bedriftene og forhandle om lønn, basert på bedriftens lønnsomhet.

Kammerater!

Denne kampen skal Fellesforbundet og de hotell- og restaurantansatte vinne – sammen med resten av LO fellesskapet.

Vant gjorde også HK da Expert prøvde å fjerne alle tariffavtalene i kjeden.

De ble videreført, men det skjedde ikke uten kamp.

Dette var en stor og viktig seier for det organiserte, trygge og seriøse arbeidslivet.

Så må jeg få gratulere Fagforbundets Mette Nord, Fos Mimmi Kvisvik og de andre i LO Kommune med å ha fått til en forhandlingsløsning i kommuneoppgjøret.

Det er en stund siden sist, og det viser at forhandlingsregimet fungerer når begge parter har vilje og kompetanse til å bruke det. Det kan med andre ord gå bra selv om Nils Dalseide holder seg på Elverum.

Så til alle dere kommuneansatte – gratulerer med oppgjøret.

I Staten derimot er det brudd.

Her sitter Jan Tore Sanner på bakrommet og trekker i trådene. Tråder han bruker til å forsøke å demontere og ødelegge både forhandlingssystemet og tariffavtalen i Staten.

Dette blir en beinhard kamp, der de statstilsatte selvsagt har hele LO i ryggen.

Det er mange store, både politiske og faglige oppgaver som ligger foran oss. Det er mange motkrefter både i regjeringa og hos arbeidsgiverne.

Vår makt ligger i fellesskapet, fellesskap på tvers av sektorer og yrker.
Derfor må vi bygge LO og forbunda enda sterkere. Da er det to ting som
er viktigere enn alt annet:

Organisere, organisere, organisere.

Tariffavtaler, tariffavtaler, tariffavtaler.

Takk for oppmerksomheten.